

DECISIÓ DE LA SÍNDICA DE GREUGES REFERENT A L'ACTUACIÓ D'OFICI EMMARCADA EN EL PROGRAMA DE VISITES ALS BARRIS CORRESPONENT A LA BARCELONETA

Justificació de l'actuació

La síndica de greuges de Barcelona desenvolupa el Programa de visites als barris de la ciutat de Barcelona amb la finalitat de conèixer de primera mà la realitat dels barris en allò que afecta l'ocupació i el manteniment de l'espai públic, els equipaments públics, el trànsit i l'accessibilitat, per tal de contextualitzar així les queixes rebudes que tenen a veure amb l'estat i l'ús de l'espai públic i que afecten directament la qualitat de vida dels seus i les seves habitants.

La missió encomanada pel Consell Municipal a la síndica de greuges de Barcelona és la defensa dels drets fonamentals i les llibertats públiques dels veïns i veïnes de la ciutat i, per extensió, que l'actuació municipal s'ajusti a les normes de bon govern comunament acceptades. Amb aquesta finalitat, la síndica de greuges pot supervisar l'activitat de l'Administració municipal, especialment pel que fa als continguts de la Carta Europea de Salvaguarda dels Drets Humans a la Ciutat.

El conjunt de la ciutat i els diferents barris que la formen són l'espai col·lectiu que pertany a tota la ciutadania, on transcorre la vida quotidiana i on en gran mesura es desenvolupen les relacions socials, comercials i de lleure. Les autoritats municipals, com a responsables del disseny i l'organització de la ciutat, han de poder garantir la qualitat de l'espai públic de manera que es faciliti l'equilibri, l'harmonia i la cohesió del conjunt social.

En el marc del Programa de visites als barris, la síndica havia informat la Regidoria del Districte de Ciutat Vella de les visites realitzades als barris de Sant Pere, Santa Caterina i la Ribera l'any 2014 i de la Rambla i plaça Catalunya l'any 2016. Cal afegir que es va visitar el barri del Raval Sud el passat 2017, però en aquella ocasió es van treballar els seus continguts a través d'expedients de queixa concrets rebuts a la Sindicatura. El barri de la Barceloneta, ja havia estat visitat per la síndica l'any 2014, i se n'havia informat per escrit a la Regidoria de Ciutat Vella.

Per preparar i fer aquestes visites ens posem en contacte amb entitats del barri i especialment amb les respectives associacions de veïns i veïnes. En aquesta visita s'han tingut en compte les característiques del barri de la Barceloneta, amb una peculiar configuració urbanística, determinada pels seus orígens històrics, i que per la seva ubicació es veu immers, en els darrers anys, en un important procés de transformació social i econòmic.

Relat de la visita

La visita de la síndica de greuges al barri de la Barceloneta es realitza el dia 3 d'octubre de 2018, a la tarda.

El punt de trobada és la seu de l'Associació de Veïns de la Barceloneta,

Donada l'existència de l'antecedent de la visita realitzada per la síndica a la Barceloneta l'any 2014, es procedeix a enumerar els principals temes que les persones representants veïnals van exposar en aquell moment, d'entre les quals es

destacava el **creixement del nombre d'habitatges d'ús turístic (HUT)** al barri. Els veïns i veïnes exposen que des del 2014 els HUT no han deixat d'expulsar les persones que vivien o viuen al barri i que l'Ajuntament, malgrat anunciar diferents accions en aquest àmbit, no ha aconseguit resultats al respecte. De fet, afegeixen que l'existència dels HUT al barri ha comportat una activitat econòmica paral·lela, amb llauners, botigues de *souvenirs* i comerços de bicicletes i patinets, que també ha afectat els comerços tradicionals i de proximitat que hi havia.

Manifesten que un dels altres grans problemes del barri és la **inseguretat**, que atribueixen, en gran mesura, a la nombrosa presència de menors estrangers no acompanyats al barri. Diuen que el 2017 van demanar un pla de xoc en matèria de seguretat i civisme al Districte de Ciutat Vella, petició que no ha estat tinguda en compte. A més se'ls ha informat, com a indicador positiu, que han disminuït les denúncies al barri, quan consideren que aquest descens és degut al cansament de la gent, que ja no denuncia situacions que es repeteixen i sobre les quals creuen que no s'actua.

Expliquen que alguns dels llauners aprofiten el desenvolupament de la seva activitat i la permissibilitat que hi ha amb la venda de begudes a l'espai públic, per fer tràfic d'estupefaents. Tot i que els veïns i veïnes reconeixen les dificultats econòmiques i socials amb què es troben aquestes persones, a les quals no responsabilitzen de la seva activitat, sí que ho fan amb les organitzacions que es puguin trobar al darrere i amb les quals demanen que s'actui.

En relació amb la **neteja**, consideren que és insuficient i afegeixen que, a més, actualment tenen plagues de rates i paneroles.

Es lamenten de la massificació del **turisme** al barri, pels efectes expulsius que genera i pel fet que és de baixa qualitat, cosa que contribueix a crear un clima nocturn inadequat, amb conductes incíviques de diferent ordre, que impedeixen el descans del veïnat, així com el deteriorament de l'espai públic. En relació amb les situacions que es produeixen a les **nits**, afirmen que la Guàrdia Urbana de Barcelona (GUB) disposa d'una única patrulla nocturna per atendre diversos barris de la ciutat, per la qual cosa esdevé insuficient.

Per tal d'evitar que el barri de la Barceloneta centri la seva activitat en el turisme, i de baixa qualitat, creuen que caldria fer una aposta important per crear-hi un altre centre d'interès, de tipus cultural o comercial. En aquest sentit, es mostren favorables a la instal·lació del Museu Hermitage, a l'impuls del barri com a zona de disseny i de creadors, aprofitant que ja hi ha una gran marca de disseny de roba, o al desenvolupament d'un centre d'interès marítim, aprofitant la Facultat de Nàutica i l'existència de la Marina del Port Vell.

Exposen que totes aquestes qüestions han estat plantejades de diferents formes al Districte de Ciutat Vella, però reben la resposta que es tracta de problemes que superen les competències municipals, raonament que els veïns i veïnes comparteixen en part perquè, tot i que entenen que la globalitat d'aquestes qüestions pot implicar a altres administracions, entenen que hi ha aspectes concrets en els quals es pot incidir des de les competències que sí que són municipals, gràcies a les facultats que s'atorguen a través de la Carta Municipal de Barcelona. Es lamenten que no han rebut en cap moment **informació** sobre actuacions o estratègies previstes per implementar canvis en els problemes que detecten al barri.

Els representants veïnals manifesten que per als problemes de inseguretat, incivisme o altres activitats que tenen lloc a l'espai públic, no pretenen que hi hagi una presència

de la GUB constant, però sí que es realitzi una tasca intensa de prevenció i que després s'actui en conseqüència. Entenen que l'abordatge a molts problemes no ha de ser policial, però, si no s'intervé des d'altres vessants, finalment sols es possible la intervenció dels cossos de seguretat. Asseguren que participen en diferents taules i reunions, entre les quals també en una en matèria de seguretat, amb representants dels cossos policials.

Una de les veïnes informa que forma part també de la Plataforma d'Afectats pel Top Manta. Diu que abans els venedors d'aquest col·lectiu eren de procedència subsahariana i que podien tenir problemes derivats de la seva situació documental i econòmica, però que davant de la tolerància a l'activitat, ara el grup ha crescut i s'hi troben persones amb diferents orígens i situacions, fins i tot ja hi ha persones que no han patit cap procés d'immigració, cosa que crea greuges importants amb els comerciants que estan establerts de forma regular. En qualsevol cas, pensen que és possible actuar a través de la sanció als compradors.

Consideren que la suma de les situacions exposades degraden progressivament la Barceloneta. Manifesten que les diferents circumstàncies que afecten el seu barri no són exclusives d'aquest, i que, en general, tots els barris de la franja costanera de la ciutat es troben en situacions similars. Per aquest motiu han sol·licitat, a través del Districte de Ciutat Vella, que es dissenyi i s'implementi un Pla Integral a través del qual s'actui en tots aquests territoris, des d'una perspectiva més global.

Tal com també exposaven en l'anterior visita de la síndica el 2014, un dels grans problemes socials del barri són les **persones grans i soles** que viuen en habitatges que esdevenen inaccessibles, pels seus problemes de mobilitat i per la manca d'ascensors als edificis i romanen incomunicades als seus domicilis. Per aquest motiu l'Associació Barcelona Alerta (també representada en els veïns i veïnes presents a la visita), organitza una xarxa de voluntariat que fa visites, compres i altres encàrrecs per a algunes d'aquestes persones, sense que puguin evitar el seu aïllament. Exposen que ja fa anys que persegueixen que des de l'Ajuntament de Barcelona es preguin les mesures necessàries per tal que alguns dels locals buits del barri i que generen usos inapropiats puguin esdevenir habitatges accessibles per a les persones grans soles. Afirmen que els habitatges en planta baixa disponibles al barri tenen uns preus aproximats de 150.000 euros per superfícies de 30 o 35 m², de forma que són inaccessibles a les economies de les persones jubilades del barri.

En relació amb la **població del barri**, diuen que el 1964 la Barceloneta comptava amb 60.000 habitants aproximadament. La densitat de població va propiciar l'actuació municipal per esponjar el barri durant les dècades dels vuitanta i noranta, fet que els veïns consideren que va ser encertat. Actualment, però, degut a la gentrificació, hi ha uns 15.000 habitants censats i asseguren que hi ha un volum important de població no empadronada, així com turistes. Els serveis estan pensats per a 15.000 persones, quan són més en realitat. Aquest dimensionament s'observa entre d'altres, en el **transport públic**, sobre el qual fan evident el seu descontentament. Aquest es concreta en el fet que el bus V11 va excessivament ple i cal fer tres transbordaments per anar, per exemple, a la Zona Universitària, no disposen de bus de barri, el bus 120 hauria d'allargar el seu recorregut per abastar més població, entre d'altres. Mostren la seva preocupació també pel fet que la parada de metro de la Barceloneta sols disposa d'un boca practicable, fet que pot causar problemes en cas que fos necessària una evacuació, més si es té en compte que, especialment en els mesos de primavera i estiu, aquesta estació té una gran afluència de persones que van al barri i a la platja.

Sobre el **centre de serveis socials** del barri, creuen que fan un seguiment insuficient d'aquells casos que més ho necessiten i que es gestionen els ajuts econòmics amb

poc rigor. Consideren també que haurien de ser més proactius pel que fa a les relacions amb la comunitat.

Alguns dels dispositius o serveis presents al barri són considerats poc eficaços, com els **agents cívics**, ja que diuen que no disposen de connexió directa amb la GUB i no els poden activar en situacions en què la seva presència és necessària, així com els **visualitzadors** d'HUT, perquè tenen un encàrrec que no s'ajusta a les necessitats reals del barri, ni dels mateixos treballadors.

Com a aspecte positiu es destaca:

- Els mesos d'estiu de 2018 s'ha fet un reforç dels serveis de neteja, pels quals s'han contractat persones de la Barceloneta.

Consideració final

Un cop feta la visita, tenint en compte els aspectes observats i els comentaris realitzats per l'Associació de Veïns de la Barceloneta, la síndica destaca com a aspectes a millorar per part del Districte de Ciutat Vella, els següents:

- L'escolta, participació, interlocució i informació als veïns i veïnes del barri, en les diferents preocupacions que aquests manifesten.
- Avaluar les actuacions en matèria de seguretat, convivència, civisme i neteja, per tal de determinar les modificacions que puguin ser necessàries, si així es valora.
- La possibilitat d'estudiar la creació de diferents pols d'interès per tal de diversificar l'economia i l'activitat a la Barceloneta.
- La necessitat de recollir la inquietud al barri pels problemes de mobilitat i seguretat en el transport públic, per tal que es puguin implementar les actuacions adients.

D'aquestes consideracions s'informa a la Regidoria del Districte de Ciutat Vella, per tal que siguin tingudes en consideració a l'hora de definir l'acció de govern i millorar la situació del barri en els aspectes comentats. Aquest fet serà posat en coneixement de l'entitat veïnal que ha acompanyat la síndica en la visita.

De la present actuació d'ofici, se'n donarà compte al Consell Plenari en l'informe anual complementari.

Barcelona, 29 d'octubre de 2018